

ACRA

Associació
Catalana de
Recursos
Assistencials

Informe econòmic i social ACRA del sector d'atenció a les persones grans amb dependència a Catalunya:

Serveis residencials i d'atenció diürna

Juny de 2013

ESADE

Universitat Ramon Llull

INSTITUT DE
GOVERNANÇA
I DIRECCIÓ
PÚBLICA

Programa
PARTNERS

- Voluntat d'ACRA d'aportar una visió complementària del sector i del mercat de la dependència a Catalunya, des de la visió productiva i des de l'experiència pròpia. En aquesta primera edició, l'estudi es limita a l'oferta de serveis residencials i d'atenció diürna.
- Interès de l'Institut de Governança i Direcció Pública i del Programa PARTNERS, d'ESADE, en generar coneixement i aportar capacitat tècnica sobre aquest tema, orientat a l'avaluació i al disseny estratègic.
- Proposar elements prospectius i estimatius per aquells temes que encara no poden ser tractats des de bases consolidades d'informació i promoure la reflexió i el debat.

Demanda

Demografia de l'envelliment

Volum de beneficiaris del SAAD

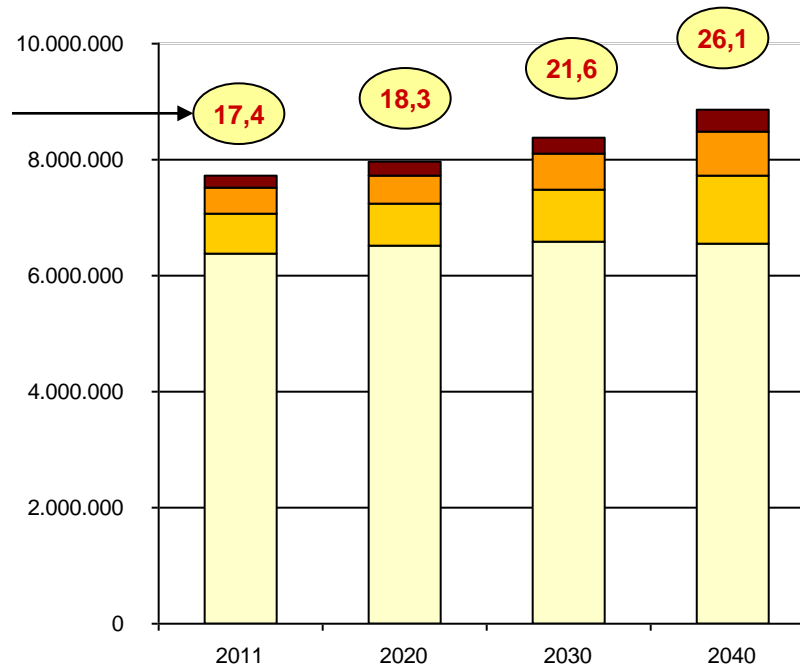
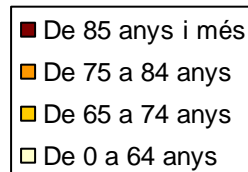
Prestacions econòmiques i de serveis

Perfil de persones beneficiàries

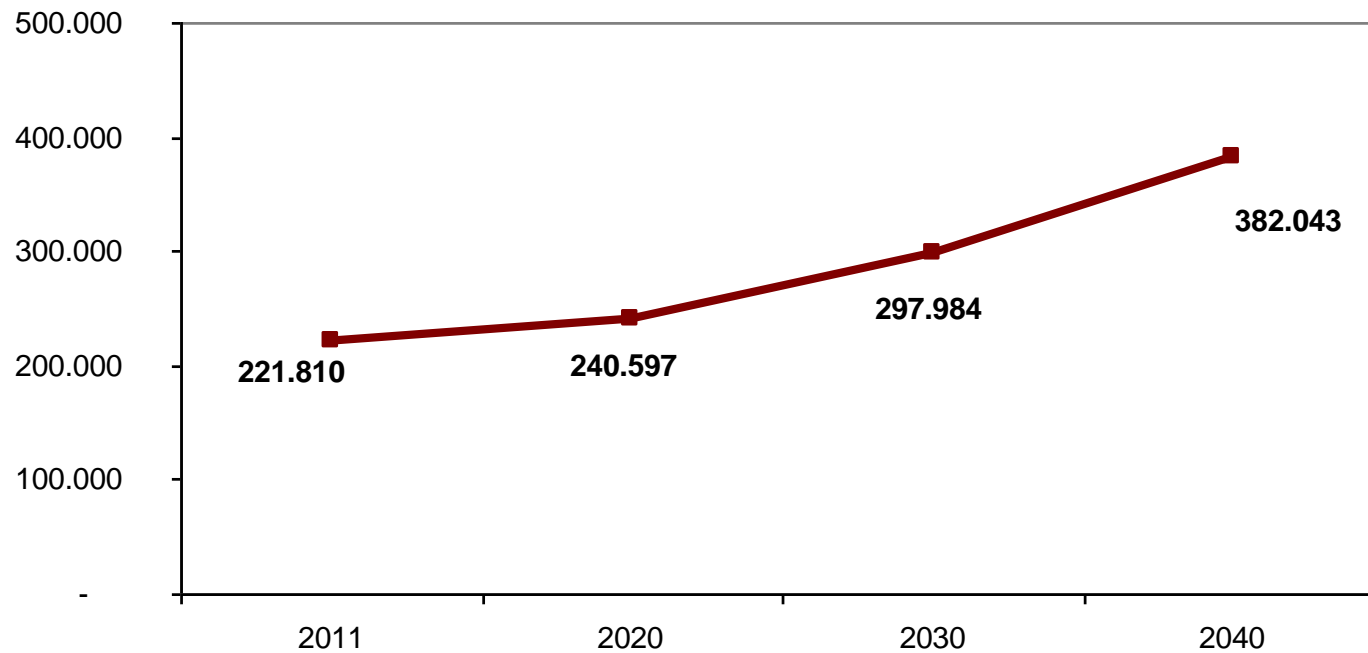
Projecció de la població de Catalunya fins 2040 i ràtios de creixement

	2011	2020	2030	2040	Creixement
De 0 a 64 anys	6.369.808	6.502.437	6.572.184	6.559.796	3,0%
65 anys i més	1.344.305	1.458.162	1.805.961	2.315.410	72,2%
75 anys i més	658.039	711.545	896.446	1.167.100	77,4%
85 anys i més	202.114	238.665	279.383	395.464	95,7%
Total població	7.714.113	7.960.599	8.378.145	8.875.206	15,1%

Índex d'envel·liment
(pobl. >65 / pobl. total)

Projecció del nombre estimat de persones majors de 65 anys amb dependència a Catalunya, 2011-2040

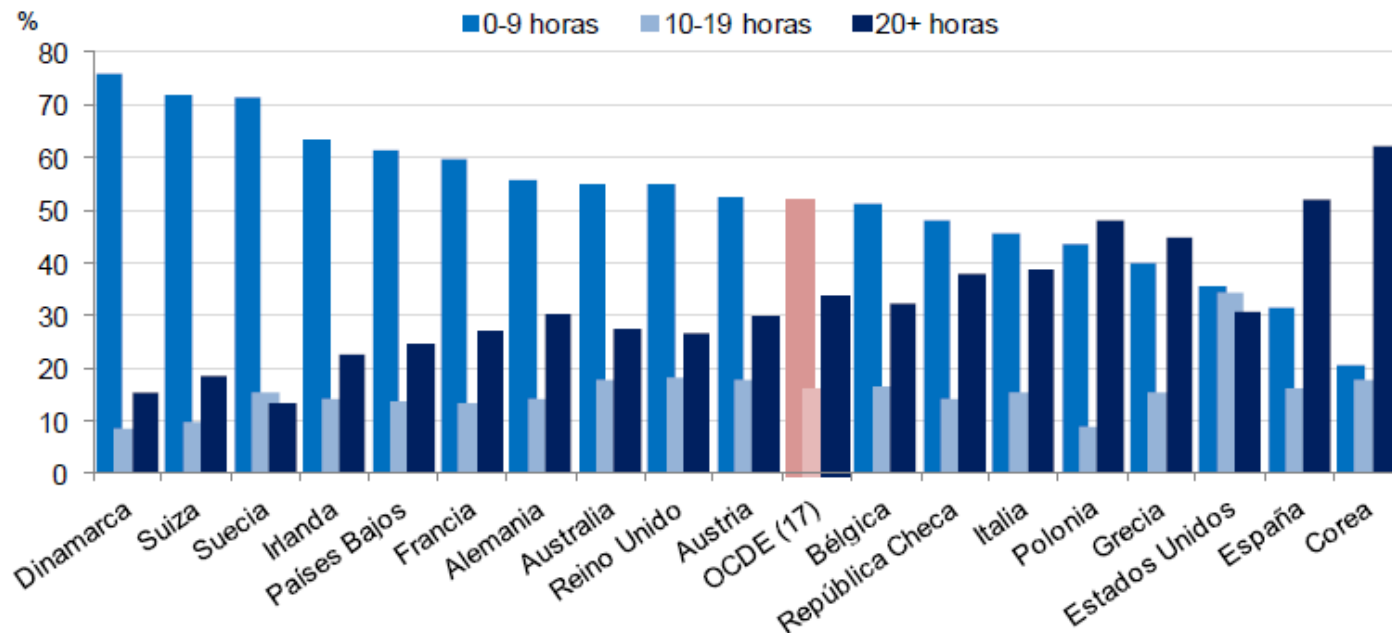
Es preveu una **davallada del nombre de gent gran a Espanya a partir de l'any **2052**.**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de projecció poblacional de l'Idescat i l'estimació de l'IMSERSO sobre el nombre de persones grans amb dependència de Catalunya, a: Esparza, C. (2011). Per a la projecció de població espanyola: Instituto Nacional de Estadística, a www.ine.es.

Espanya, **2n** estat de l'OCDE amb el major % de cuidadors familiars informals que proporcionen atenció intensiva.

En el futur això canviarà: es demanaran més serveis professionalitzats.

Dedicació horària setmanal de cuidadors familiars informals als països de l'OCDE, 2011

Fuente: *Help Wanted? Providing and Paying for Long-term Care* © OECD 2011

204.235 prestacions i serveis per a persones amb dependència, a desembre de 2012, segons dades del Departament de Benestar Social i Família:

54,2%* prestacions per a **atenció en l'entorn familiar**

(*inclou gent gran i persones amb discapacitat).

18,1%* **atenció residencial a gent gran**

(*llar residència, residència assistida i prestació vinculada a servei residencial).

3,1%* **servei d'atenció diürna a gent gran**

(*inclou centre de dia i prestació vinculada a servei d'atenció diürna).

Serveis i prestacions assignades a les persones amb dependència a Catalunya, desembre de 2012

Serveis	82.224	Prestacions	122.011
Llar residència	1.591	Cuidador no professional	110.726
Residència gent gran	24.683	Vinculada a residència	10.728
Centre de dia gent gran	6.030	Vinculada a centre de dia	221
Centre de dia discapacitats	3.606	Vinculada a SAD	291
Hospital de dia	145	Assistent personal	45
Llarga estada Salut Mental	327		
Llar amb suport Salut Mental	34		
Residència discapacitats	3.604		
Ajuda a domicili	20.194		
Sociosanitari	1.469		
Teleassistència	20.541		

La distribució de prestacions entre els beneficiaris del SAAD a Catalunya és, segons dades de l'IMSERO de gener de 2013:

59,25% prestacions econòmiques per a cuidadors no professionals.

40,75% serveis i prestacions econòmiques vinculades a serveis i d'assistent personal.

Catalunya, per sobre de la mitjana espanyola en el percentatge de persones beneficiàries del SAAD en relació al conjunt de la població; però **4a comunitat autònoma** amb més prestacions econòmiques per a atenció en l'entorn familiar en termes relatius.

Persones beneficiàries del SAAD en relació a la població i distribució entre serveis i prestacions econòmiques per a atenció a l'entorn familiar, per territoris

	Beneficiaris del SAAD (% població total)	Serveis (*)	Prestacions econòmiques entorn familiar
Catalunya	1,79%	40,75%	59,25%
Espanya	1,61%	55,64%	44,36%
Madrid	1,26%	79,55%	20,45%
País Basc	1,79%	50,38%	49,62%
Andalusia	2,22%	58,66%	41,34%
Castella i Lleó	2,44%	66,95%	33,05%

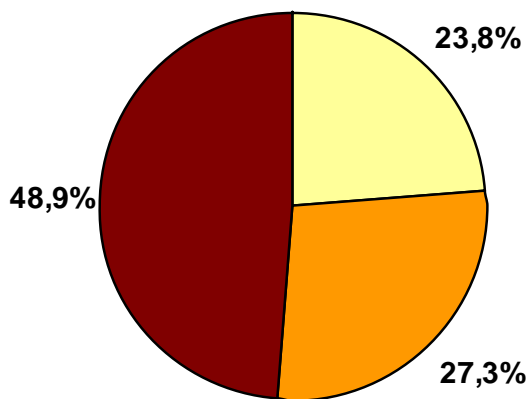
Font: IMSERSO (2013). *Información estadística del Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia . Situación a 31 de enero de 2013*. Disponible en Web [www.dependencia.imserso.es]

* Els serveis inclouen prevenció de la dependència i promoció de l'autonomia personal, ajuda a domicili, centres de dia/nit, atenció residencial. A més, s'inclouen les prestacions mitjançant serveis a través de la prestació econòmica vinculada al servei i la prestació econòmica d'assistent personal.

Nota: com es pot observar, la diferent manera de comptabilitzar les prestacions fa que no coincideixin les dades del Departament de Benestar i Família de la diapositiva anterior amb les d'aquesta diapositiva, que té com a font l'IMSERO.

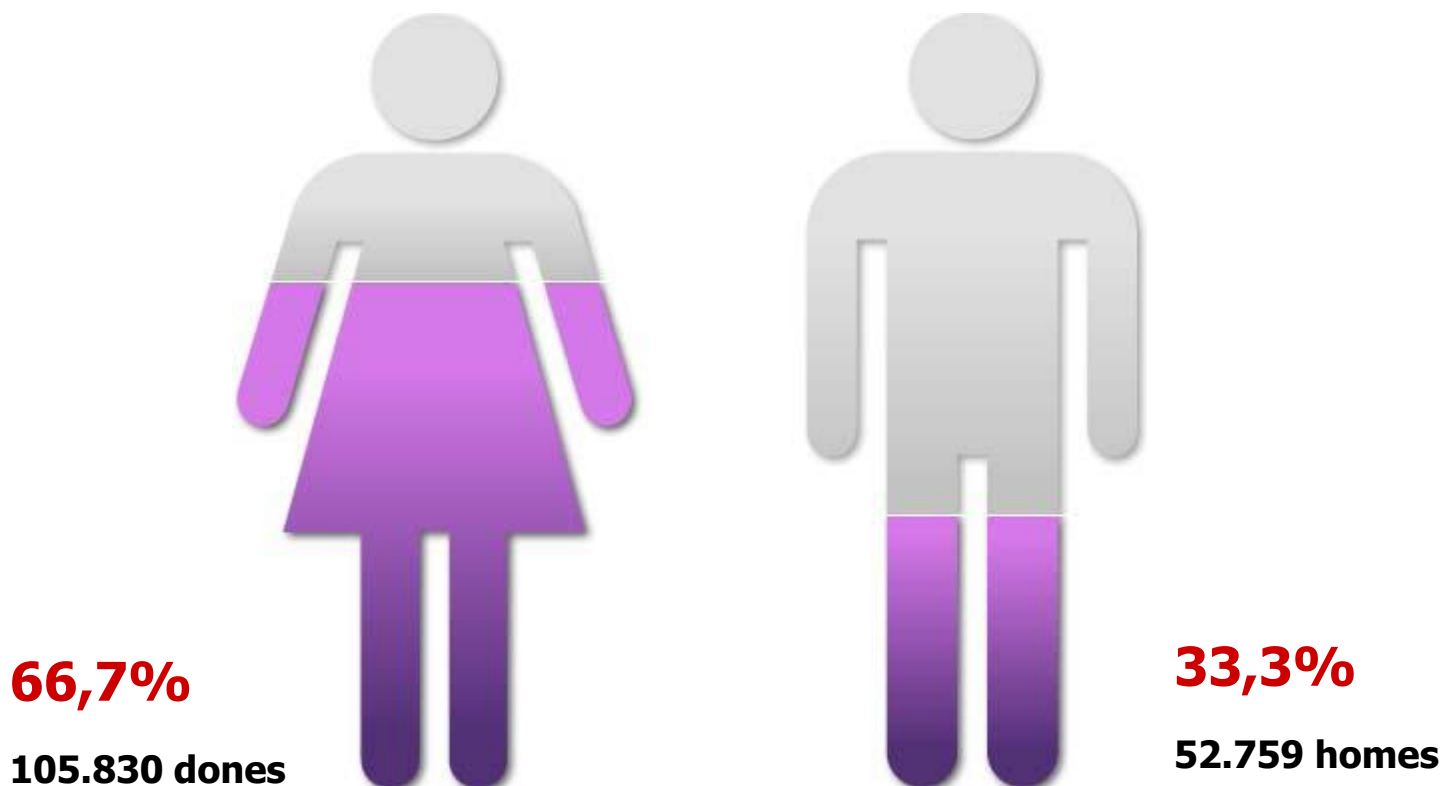
158.589 persones beneficiàries del SAAD, el desembre de 2012.

120.987 són persones grans; el **76,3%** del total.

77.731 tenen **80 anys o més**.

< 65 anys
  65-79 anys
  > 80 anys

DEMANDA: Indicadors clau

Envel·liment

L'any 2040, el **26,1%** de la població tindrà **65 anys o més**

El nombre persones de **85 anys o més** creixerà un **95,7%** fins l'any 2040

Perfil beneficiaris: edat

121.000 persones grans beneficiàries de prestacions del **SAAD** (**76,3%** del total)

77.700 són majors de **80** anys

Prestacions

54,2% dels beneficiaris del SAAD reben **prestació econòmica** per a atencions en l'entorn familiar

18,1% atenció residencial de gent gran

3,1% atenció diürna de gent gran

Perfil beneficiaris: sexe

66,7% dels beneficiaris són **dones**

48,9% tenen **80 anys o més**

Oferta

Volum i tipologia de places

Comparació amb altres territoris

Serveis (centres)

Entitats (operadors)

Representativitat d'ACRA

Dades de desembre 2012:

56.920 places residencials

59,4% mercantils, **24%** iniciativa social, **16,5%** públiques.

16.781 places de centre de dia

52,3% mercantils, **20,4%** iniciativa social, **27,3%** públiques.

Places segons titularitat dels centres (entitat pública, social o mercantil)

	Residencials	Diürnes
Entitat pública	9.410	4.581
Entitat social	13.680	3.420
Entitat mercantil	33.830	8.780
Total	56.920	16.781

Estimació a desembre de 2012:

Places residencials

74,2% servei públic, **25,8%** mercat lliure.

Places de centre de dia

60,7% servei públic, **39,3%** mercat lliure.

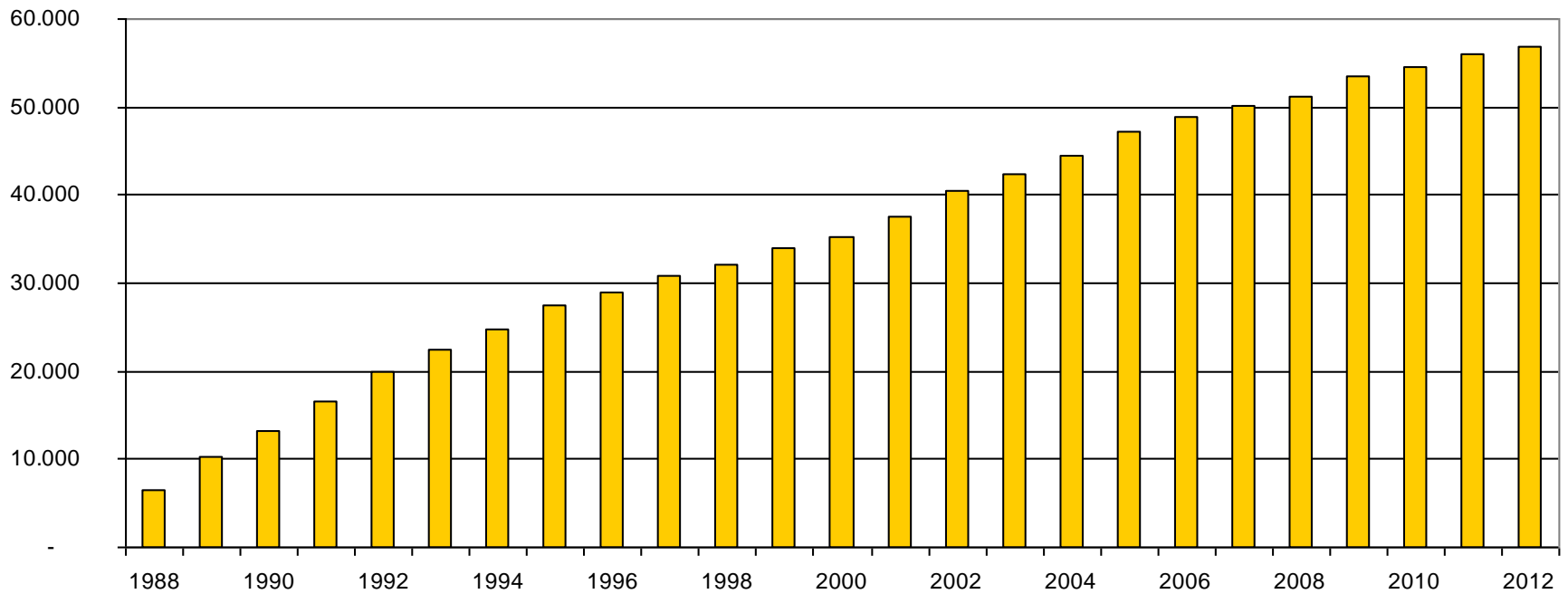
Nombre de places segons tipus d'atenció, titularitat i àmbit de provisió

	Servei públic				Mercat lliure	Total
	Públiques	Concertades	Col·laborad.	PEVS	Privades	
Places residencials	9.410	7.782	14.326	10.728	14.674	56.920
Places atenció diürna	4.581	1.004	4.374	221	6.601	16.781

Font: La xifra total de places i el nombre de places públiques corresponen a Departament de Benestar Social i Família (2013): *Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials. Dades a 31/12/2012.*

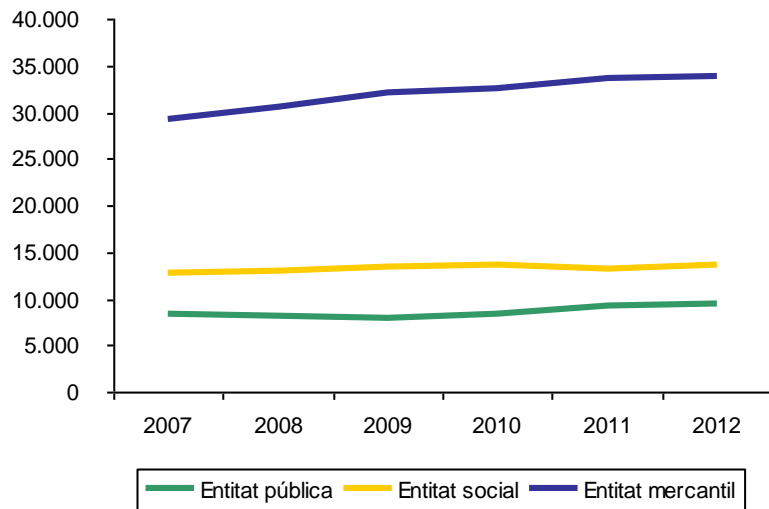
El nombre de places concertades i col·laboradores corresponen a informació facilitada pel Departament a ACRA el maig de 2013 (dades no publicades), sobre dades de 2012. El nombre de prestacions econòmiques vinculades al servei (PEVS) corresponen a Departament de Benestar Social i Família. Generalitat de Catalunya (2013). *Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya. Desembre de 2012.*

Places residencials a Catalunya, 1988 - 2012

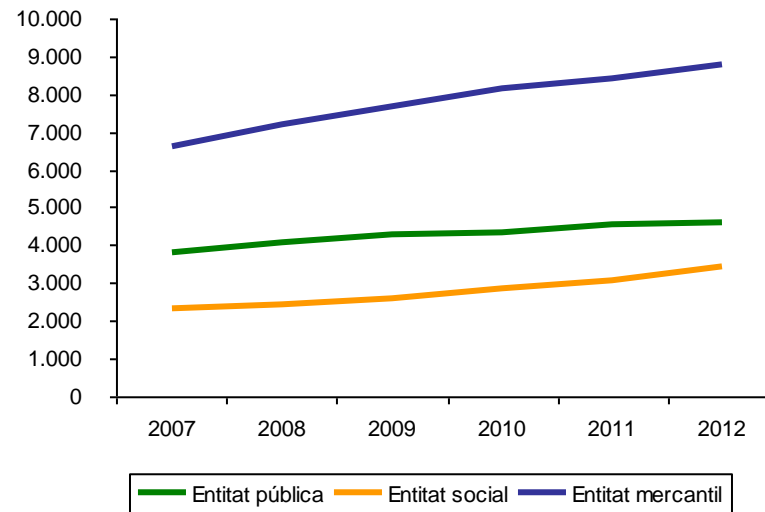

Places residencials

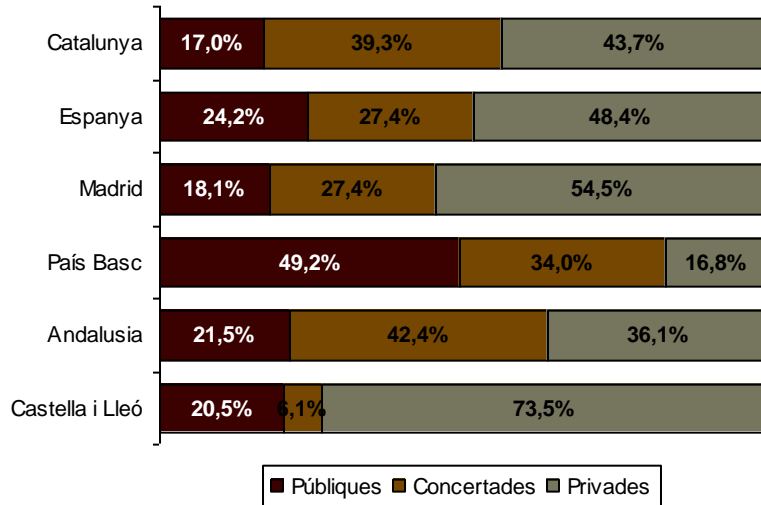

Atenció diürna

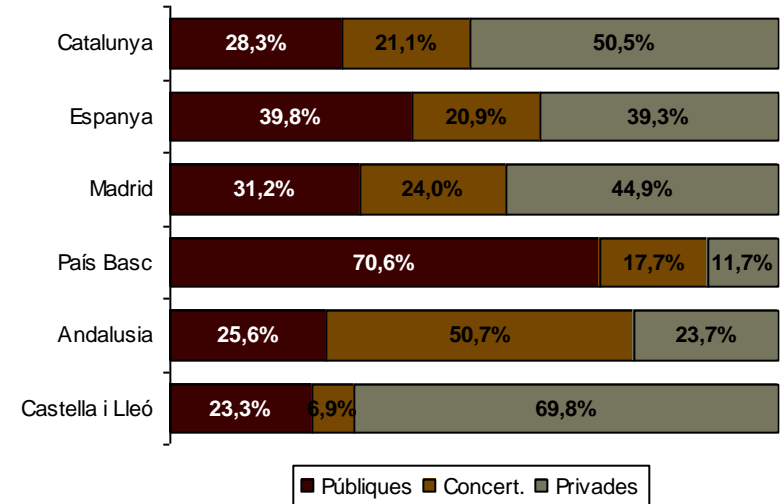

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Creixement
Places residencials	50.267	51.780	53.526	54.541	56.023	56.920	13,2%
Entitat pública	8.322	8.160	8.007	8.362	9.178	9.410	13,1%
Entitat social	12.741	13.045	13.487	13.631	13.269	13.680	7,4%
Entitat mercantil	29.204	30.575	32.032	32.548	33.576	33.830	15,8%
Places centre de dia	12.746	13.704	14.554	15.332	16.023	16.781	31,7%
Entitat pública	3.835	4.063	4.260	4.336	4.534	4.581	19,5%
Entitat social	2.308	2.424	2.614	2.864	3.095	3.420	48,2%
Entitat mercantil	6.603	7.217	7.680	8.132	8.394	8.780	33,0%

Places residencials

Places de centre de dia

	Públiques	Concert.	Privades	Total
Catalunya	9.524	22.016	24.481	56.021
Espanya	94.188	106.752	188.312	389.252
Madrid	9.785	14.874	29.535	54.194
País Basc	8.718	6.029	2.976	17.723
Andalusia	9.470	18.693	15.908	44.071
Castella i Lleó	11.305	3.348	40.542	55.195

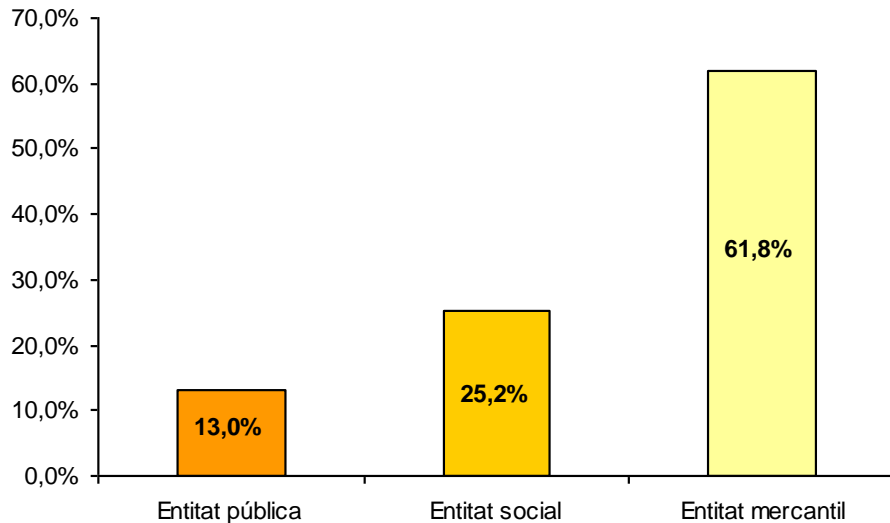
	Públiques	Concert.	Privades	Total
Catalunya	4.534	3.387	8.092	16.013
Espanya	35.689	18.775	35.200	89.664
Madrid	4.800	3.693	6.908	15.401
País Basc	2.873	720	475	4.068
Andalusia	3.070	6.069	2.841	11.980
Castella i Lleó	1.616	481	4.851	6.948

Font: IMSERSO (2012). *Servicios sociales dirigidos a personas mayores en España. Diciembre de 2011*. Madrid: Observatorio de Personas Mayores. Elaboració pròpia.

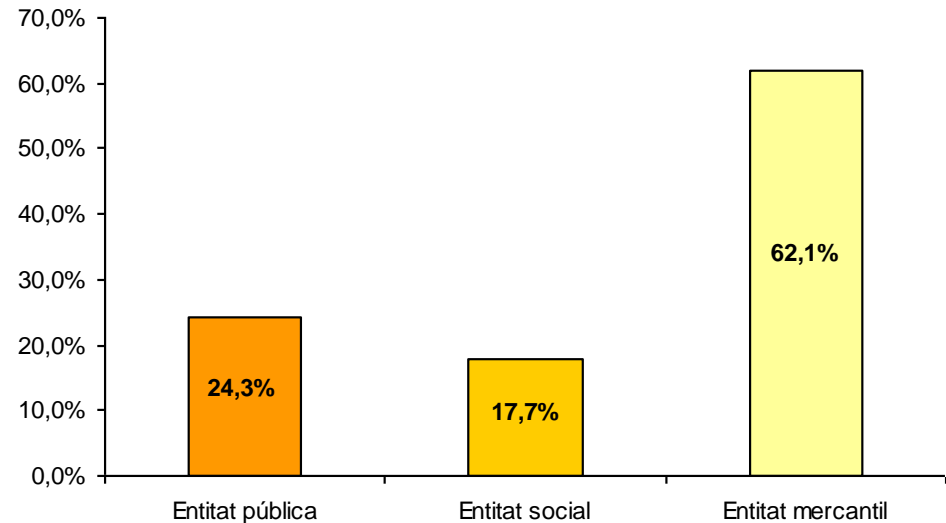
Nota: L'IMSERSO no diferencia entre places concertades i col·laboradores. De les dades es desprèn que les places col·laboradores estan incloses, en aquesta estadística, en el nombre de places concertades.

1.132 unitats de servei residencials**147** titularitat pública, **985** titularitat privada**848 unitats d'atenció diürna****198** titularitat pública, **650** titularitat privada

Serveis residencials

Serveis d'atenció diürna

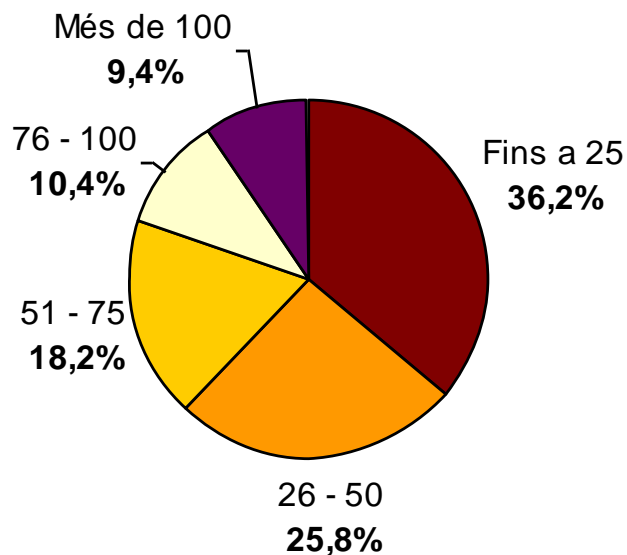
36,2% dels **centres residencials assistits** tenen **25 places o menys**.

62% tenen **50 places o menys**.

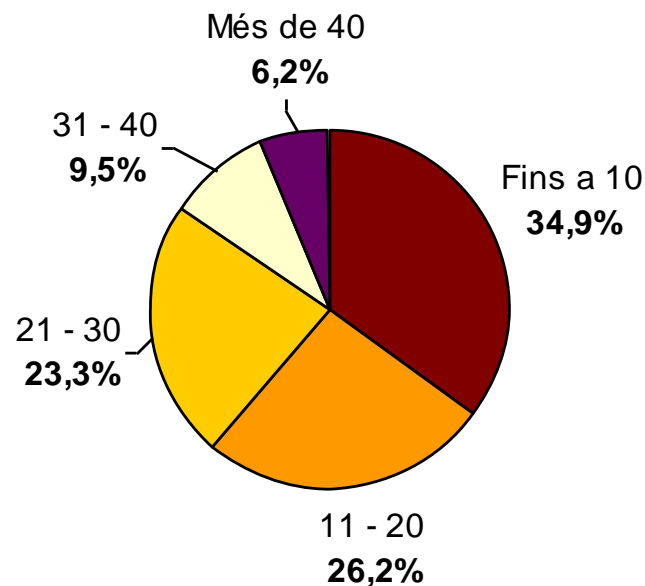
34,9% dels **centres de dia** tenen **10 places o menys**.

61,1% tenen **20 places o menys**.

Centres residencials

Centres de dia

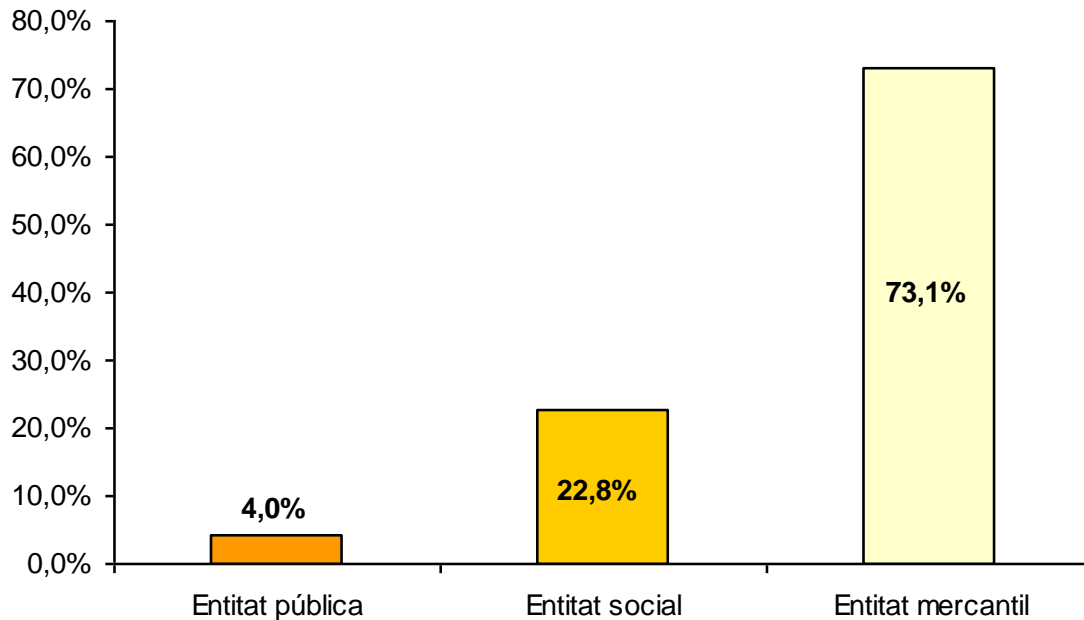

815 entitats operen al sector dels serveis residencials i d'atenció diürna.

95,9% són d'**iniciativa privada**.

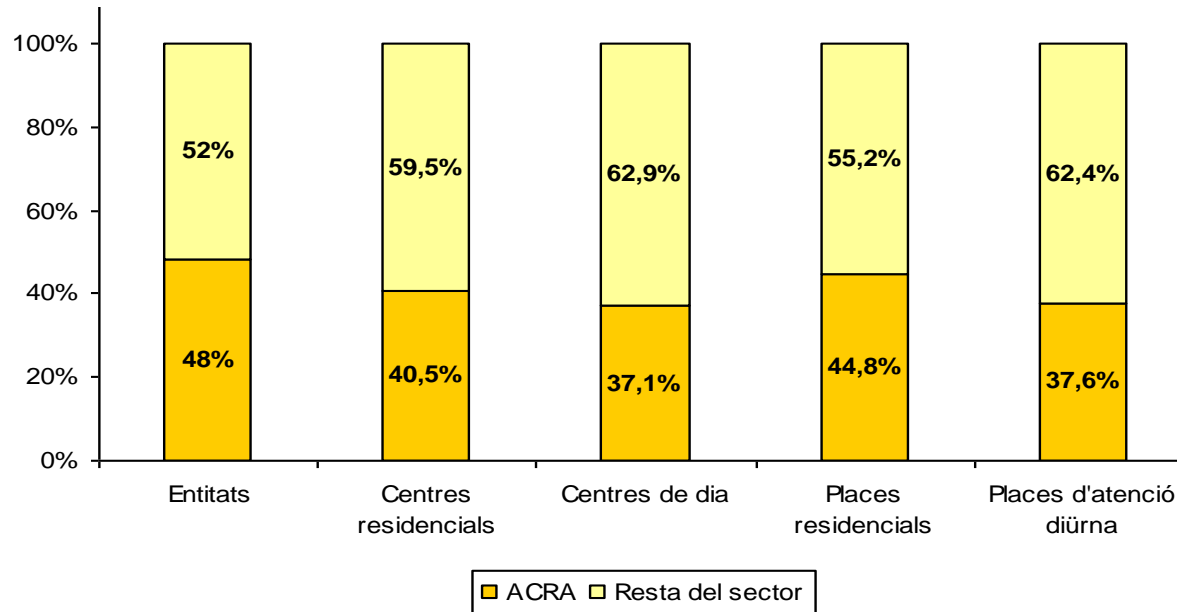
Tenint en compte que hi ha 1.980 serveis (sumant els residencials i els d'atenció diürna), **cada entitat gestiona 2,4 serveis de mitjana**.

Distribució de les entitats segons tipologia

Entitats	815
Pública	33
Social	186
Mercantil	596

Representativitat d'ACRA per entitats, tipologia de serveis i tipologia de places

	ACRA	Resta del sector	Total
Entitats	391	424	815
Centres residencials	458	674	1.132
Centres de dia	315	533	848
Places residencials	25.494	31.426	56.920
Places d'atenció diürna	6.313	10.468	16.781

OFERTA: Indicadors clau

Volum i provisió places residencials

56.920 places residencials:

74,2% de servei públic

25,8% de mercat lliure

Volum i titularitat dels serveis

1.132 serveis residencials

87% de titularitat privada

848 serveis atenció diürna

79,8% de titularitat privada

815 entitats

Cada entitat gestiona **2,4** centres

Volum i provisió places atenció diürna

16.781 places de centre de dia:

60,7% de servei públic

39,3% de mercat lliure

Capacitat dels serveis

36,2% centres residencials

tenen **25** places o menys

34,9% centres de dia

tenen **10** places o menys

Ajust oferta-demanda

Índex de cobertura

Prospectiva de futur

Grau d'ocupació dels serveis

Índex de cobertura = (places disponibles / població de **65** anys o més) x 100*

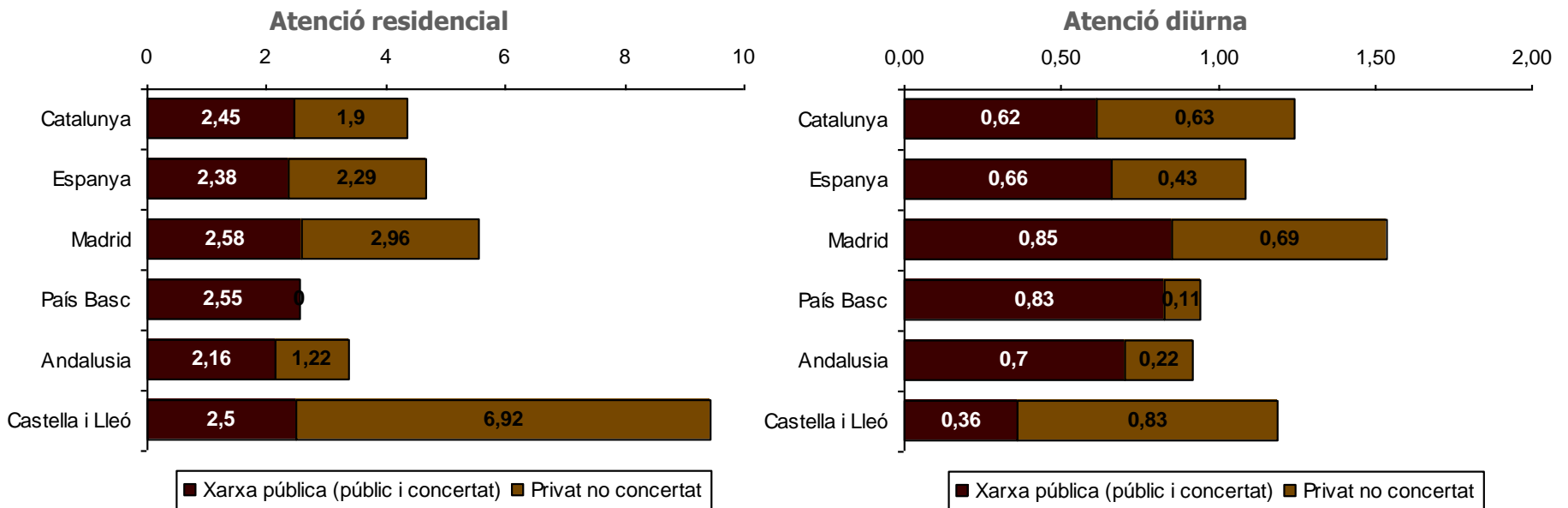
(* No inclou les places finançades mitjançant la prestació econòmica vinculada al servei, a excepció de Castella i Lleó)

4,35% en **atenció residencial** l'any 2011

2,45% servei públic, **1,90%** mercat lliure.

1,24% en **atenció diürna** l'any 2011

0,62% servei públic, **0,63%** mercat lliure.

Font: IMSERSO (2012). *Servicios sociales dirigidos a personas mayores en España. Diciembre de 2011*. Madrid: Observatorio de Personas Mayores. Elaboració pròpia
 Nota: les dades de Catalunya s'han corregit a partir de les dades del registre del departament de Benestar i Família, a 31/12/2011, exclouent les places sociosanitàries, raó per la qual la xifra és inferior a la que ofereix l'IMSERSO. Les places residencials de mercat lliure del País Basc no disponibles. En el cas de Castella i Lleó, dins de les privades estan incloses les places finançades mitjançant la prestació econòmica vinculada al servei.

Índex de cobertura **alternatiu** = (places disponibles / població de **80** anys o més) x 100*

(* No inclou les places finançades mitjançant la prestació econòmica vinculada al servei, a excepció de Castella i Lleó)

Catalunya:

14,52% en **atenció residencial** l'any 2011
(vs 4,35% de l'indicador estàndard)

4,15% en **atenció diürna** l'any 2011
(vs 1,24% de l'indicador estàndard)

Espanya:

15,95% en **atenció residencial**
(vs 4,67% de l'indicador estàndard)

3,72% en **atenció diürna**
(vs 1,09% de l'indicador estàndard)

Font: IMSERSO (2012). *Servicios sociales dirigidos a personas mayores en España. Diciembre de 2011*. Madrid: Observatorio de Personas Mayores. Elaboració pròpia

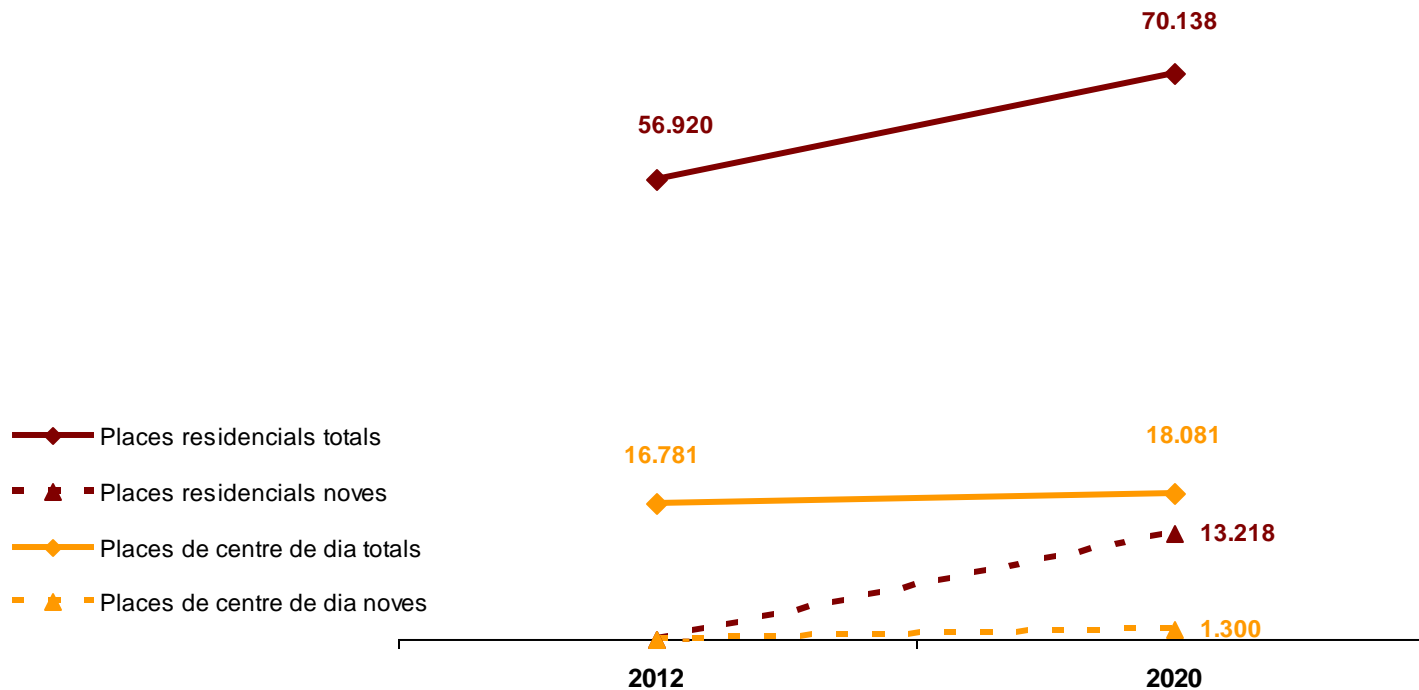
Nota: les dades de Catalunya s'han corregit a partir de les dades del registre del departament de Benestar i Família, a 31/12/2011, exclouent les places sociosanitàries, raó per la qual la xifra és inferior a la que ofereix l'IMSERSO.

Atenció residencial:

7.409 places noves fins **2020** si es vol mantenir l'índex de cobertura de 4,35%.

Atenció diürna:

2.068 places noves fins **2020** per mantenir l'índex de 1,24%.

10,4% places **residencials desocupades**.

12,5% en el cas de les **titularitat privada**.

35,4% places d'**atenció diürna desocupades**.

42% en el cas de les **titularitat privada**.

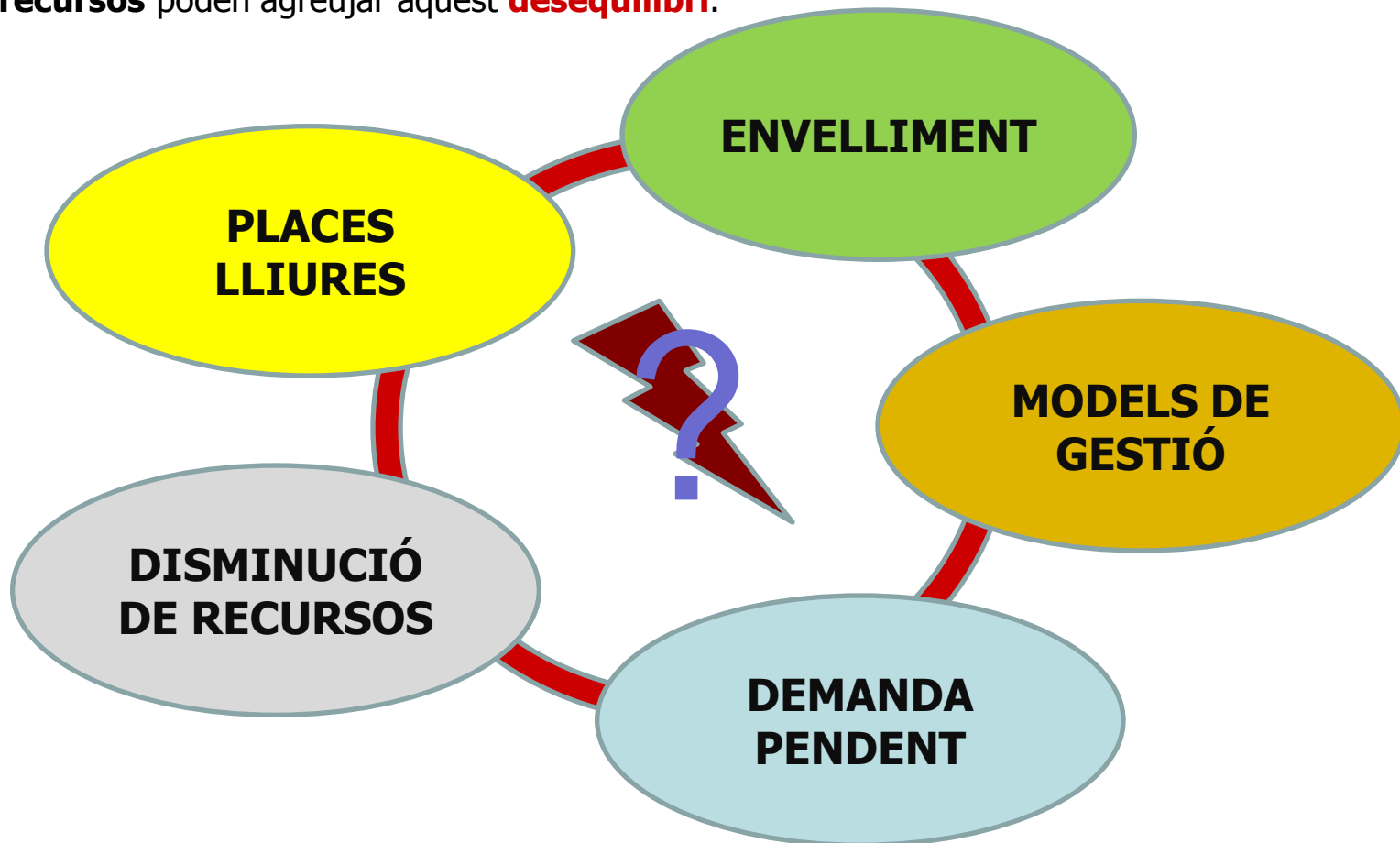
	Capacitat	Places ocupades	Grau ocupació
Places residencials	56.920	50.981	89,6%
Entitat pública	9.410	9.410	100%
Entitat privada	47.510	41.571	87,5%
Places centre de dia	16.781	10.832	64,6%
Entitat pública	4.581	3.756	82%
Entitat privada	12.200	7.076	58%

61.813 persones usuàries.

50.981 d'atenció residencial; **10.832** d'atenció diürna.

Actualment, l'existència d'una **demanda pendent** conviu amb **places disponibles desocupades** i amb models de gestió millorables.

En el futur, l'**augment de la demanda potencial** -derivat de l'envelliment de la població- i la **caiguda de recursos** poden agreujar aquest **desequilibri**.

AJUST OFERTA-DEMANDA: Indicadors clau

Índex de cobertura estàndard

(65 anys o més)

4,35% en atenció **residencial**

1,24% en atenció **diürna**

Necessitats de places

7.000 places residencials i

1.300 de places de centre de dia

noves necessàries per mantenir la cobertura actual estàndard l'any **2020**

Índex de cobertura alternatiu

(80 anys o més)

14,52% en atenció residencial

4,15% en atenció diürna

Desocupació de places

10,4% de places residencials i

35,1% de places de centre de dia

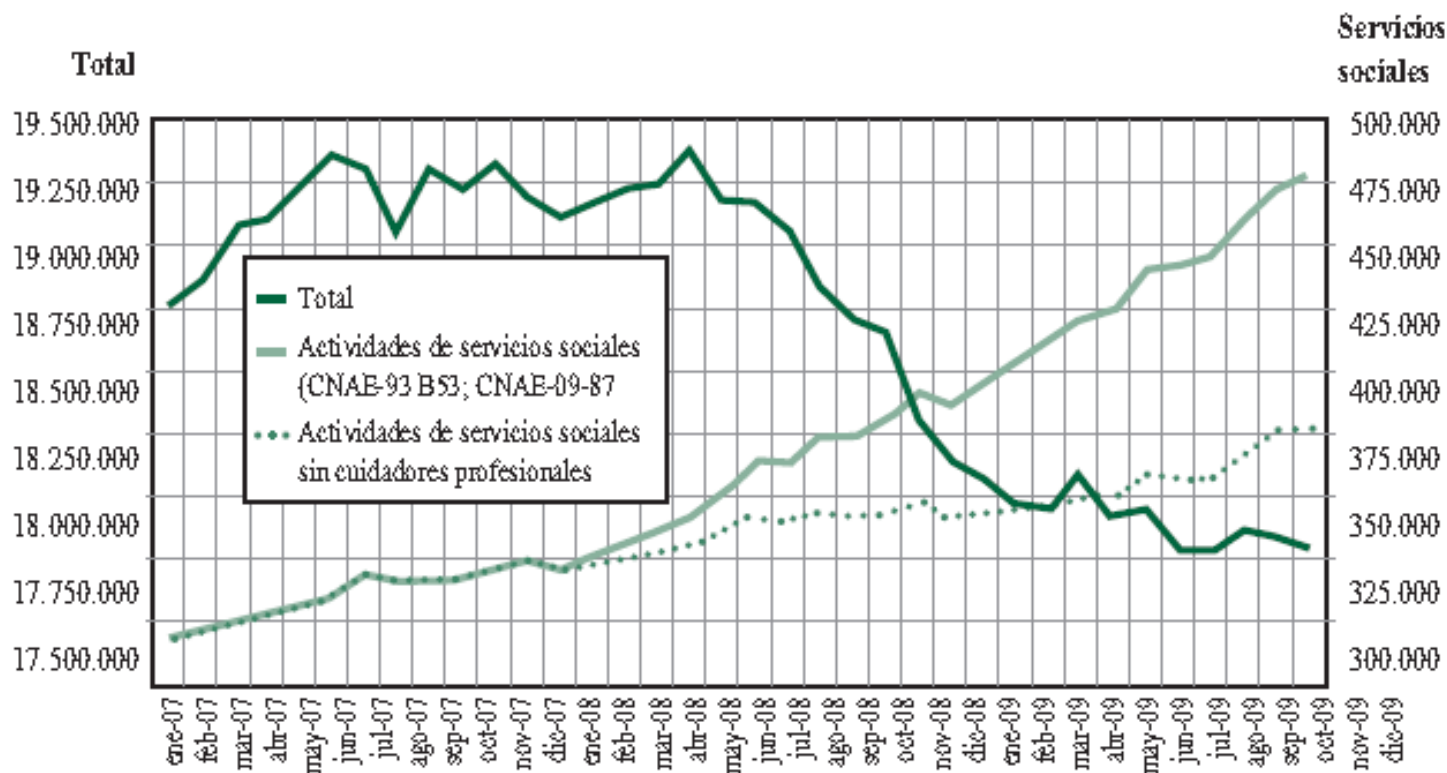
desocupades

Ocupació laboral

Creació d'ocupació en temps de crisi
Volum i perfil dels treballadors
Distribució segons titularitat centres

El sector d'activitat de serveis socials és un dels pocs que en temps de crisi han mantingut la **capacitat per generar ocupació i cotitzacions a la Seguretat Social**.

Evolució dels afiliats a la Seguretat Social en situació d'alta a Espanya (gener 2007 - desembre 2009)

Dades de 2009:

37.400 persones **assalariades, titulars o amb prestació de serveis***.

Equivalent a **30.000** jornades a temps complert*.

(*No inclou les persones a càrrec d'una tercera empresa. Sí inclou les substitucions.)

Treballadors i hores anuals segons grup funcional i relació laboral, any 2009

	Personal assalariat		Personal autònom i titular		Total		Jornades complertes
	Persones	Hores	Persones	Hores	Persones	Hores	
Direcció i administració	2.272	3.421.308	604	1.033.976	2.876	4.455.284	2.529
Tècnic auxiliar	17.568	28.380.106	69	167.536	17.637	28.547.642	16.202
Tècnic assistencial	6.223	7.091.636	1.326	814.976	7.550	7.906.612	4.487
Serveis generals i manteniment	5.470	8.546.612	84	97.646	5.554	8.644.258	4.906
Altre personal	447	551.317	213	93.195	660	644.512	366
De substitució	3.128	2.567.064	0	0	3.128	2.567.064	1.457
Total	35.109	50.558.044	2.297	2.207.328	37.405	52.765.372	29.946

Font: Idescat (2009). *Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials*. Elaboració pròpia. Per a calcular el nombre de treballadors a temps complert s'ha dividit el nombre total d'hores anuals entre 1.762 hores, resultat de restar 30 hores de lliure disposició a les 1.792 que fixa el conveni estatal d'atenció a la dependència.

Per a les dades de població ocupada, la font és l'Idescat (consulta al seu web).

Per al càlcul de treballadors per usuari, s'ha pres com a referència l'ocupació de places estimada per l'enquesta econòmica de l'Idescat (2009).

1,2% de la **població ocupada** a Catalunya el 4t trimestre de 2009.

(1,3% en la hipòtesi d'haver-se mantingut l'ocupació del sector el 4t trimestre de 2012).

1,7% de la **població ocupada** al **sector serveis** el 4t trimestre de 2009.

(1,8% en la hipòtesi d'haver-se mantingut l'ocupació del sector el 4t trimestre de 2012).

1 treballador per cada **1,5 usuaris**.

1 jornada complerta per cada **1,9 usuaris**.

87,8% són dones.

41 anys és l'edat mitjana.

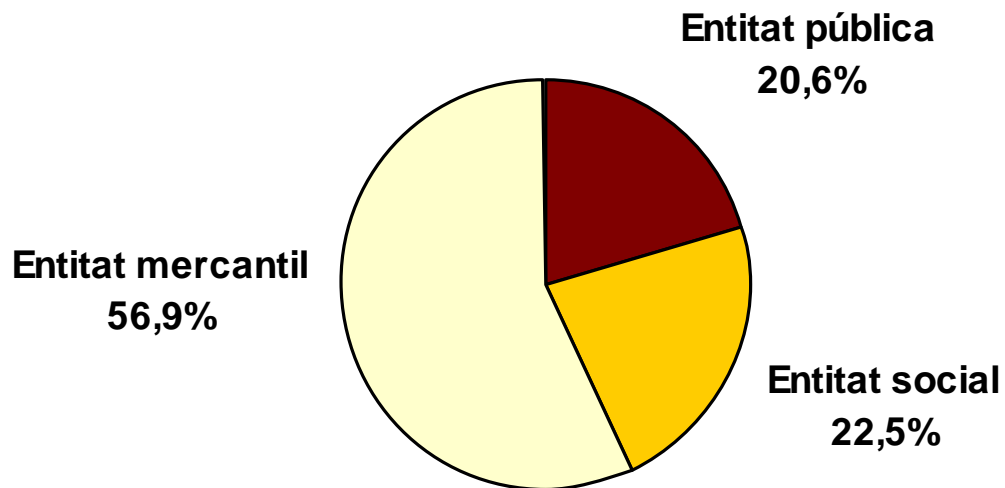
54% són auxiliars de gerontologia.

Personal segons grup funcional i relació laboral

	Assalariats	Autònoms i titulars	Total
Direcció i administració	6,5%	2,0%	8,4%
Auxiliar gerontologia	53,8%	0,3%	54,1%
Tècnic assistencial	13,4%	1,5%	15,0%
Serveis generals i manteniment	16,2%	0,2%	16,4%
Altres personal	1,0%	0,2%	1,2%
De substitució	4,9%	0,0%	4,9%
Total	95,8%	4,2%	100%

79,4% de l'ocupació la genera la **iniciativa privada**.

Personal ocupat segons naturalesa jurídica dels centres contractants

OCUPACIÓ LABORAL: Indicadors clau

Volum de treballadors/es

37.400 treballadors

Equivalent a **30.000**
jornades a temps complert

Perfil dels treballadors

88% són dones

54% són auxiliars de gerontologia

Pes de l'ocupació

1,2%
de l'**ocupació** total de Catalunya

Pes de la iniciativa privada en ocupació

79% de l'ocupació és generada
per la **iniciativa privada**

Comptes econòmics

Preus i costos de referència

Despesa pública

Facturació i estructura de costos

En la distribució dels costos que assumeix l'Administració (mòdul social) i els usuaris (copagament) hi ha una gran diferència entre les xifres oficials (que contemplen un màxim de copagament) i la realitat. Els costos assumits per l'Administració és, en realitat, molt superior.

Xifres oficials: cost de referència mòdul social i copagament al mes, per tipologia de servei, 2012

Tipologia de servei	Cost de referència	Mòdul social	Copagament
Centre de dia	617,32 €	234,68 €	382,64 €
Llar residència	847,24 €	174,94 €	672,30 €
Residència grau I	1.384,88 €	420,40 €	964,48 €
Residència grau II	1.595,06 €	518,29 €	1.076,77 €
Residència grau III	1.869,41 €	667,56 €	1.201,85 €

Font: Ordre BSF/127/2012, de 9 de maig, per la qual s'actualitzen el cost de referència, el mòdul social i el copagament, així com els criteris funcionals de les prestacions de la Cartera de Serveis Socials per a l'exercici 2012. Per als centres de dia s'ha considerat el cost de referència del mes de dies laborables.

Xifres reals estimades

Tipologia de servei	Cost de referència (*)	Mòdul social mitjà (**)	Copagament mitjà (**)
Centre de dia	617,32 €	234,68 €	382,64 €
Llar residència	847,24 €	174,94 €	672,30 €
Residència grau I	1.384,88 €	969,42 €	415,46 €
Residència grau II	1.595,06 €	1.116,54 €	478,52 €
Residència grau III	1.869,41 €	1.308,59 €	560,82 €

* S'ha pres com a cost de referència de les places el que publica la Generalitat de Catalunya a l'Ordre BSF/127/2012, de 9 de maig.

** Partint de les estimacions realitzades per ACRA, el mòdul social i el copagament dels centres de dia es correspon als publicats per l'Ordre anterior. Per a la resta de places (residència graus I, II i III), es considera que el cost mitjà assumit per l'Administració (mòdul social) és el 70% del cost de referència i el cost mitjà assumit pels usuaris (copagament) és el 30%.

654.254.856 € de **despesa pública estimada** en el finançament de places de residència i centres de dia, per a l'any 2012.

Càlcul estimat de la despesa pública en places de provisió pública

	Cost públic per plaça i mes	Cost públic per plaça i any	Distribució de places segons perfil usuari	Nombre d'usuaris provisió pública	Despesa pública
Centre de dia	234,68 €	2.816,16 €	100%	10.180	28.668.508,80 €
Residència grau I	969,42 €	11.632,99 €	5%	2.112	24.572.369,00 €
Residència grau II	1.116,54 €	13.398,50 €	30%	12.674	169.809.960,00 €
Residència grau III	1.308,59 €	15.703,04 €	65%	27.460	431.204.017,94 €
Total				52.426	654.254.855,73 €

Nota: el cost públic per plaça s'ha estimat segons s'explica en la diapositiva anterior. La distribució de places segons el perfil d'usuaris és una estimació realitzada per ACRA.

1.023.013.000 € de facturació l'any **2009**, segons estudi de l'Idescat.

1.157.620.239 € segons estimacions pròpies, per a l'any **2012***.

Càlcul estimat de la facturació del sector per 2012

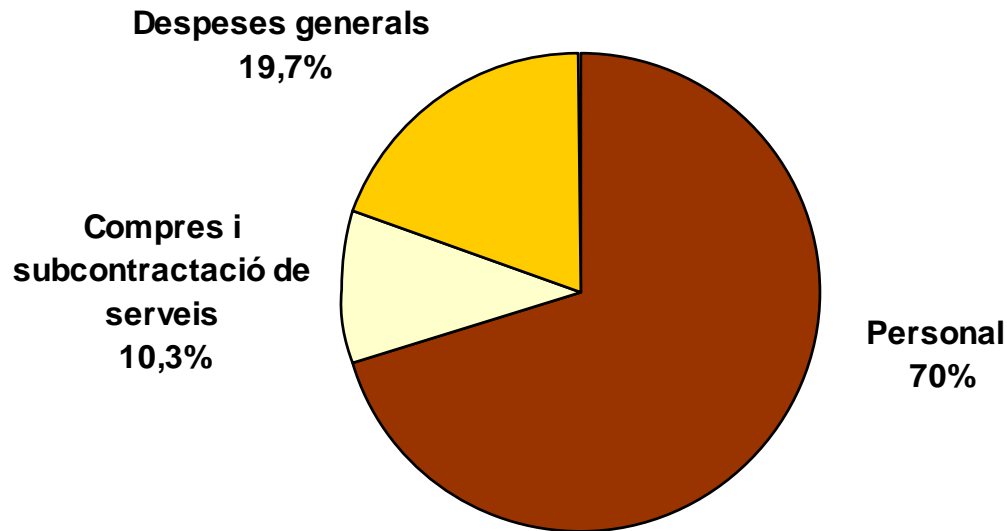
	Cost de referència / mes	Cost de referència / any	Distribució de places segons perfil usuari	Nombre d'usuaris	Despesa pública
Centre de dia	234,68 €	7.407,84 €	100%	10.832	80.241.722,88 €
Residència grau I	969,42 €	16.186,56 €	5%	2.549	41.260.350,77 €
Residència grau II	1.116,54 €	19.140,72 €	30%	15.294	292.743.913,90 €
Residència grau III	1.308,59 €	22.432,92 €	65%	33.138	743.374.251,44 €
Total				61.813	1.157.620.239 €

Font: Per a la facturació de l'any 2009: Idescat (2009). *Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials*. Elaboració pròpia.

* Estimació de la facturació de l'any 2012: es multiplica el preu anual de la plaça de centre de dia (mes laborable) i el preu mig de les places residencials de l'any 2012 pel nombre estimat de places ocupades actualment. El preu mig de les places s'ha ponderat segons l'estimació de com es distribueixen els residents per grau: 5%, grau I; 30% grau II; 65%, grau III. No s'han tingut en compte el preu de les llars residències.

L'estructura de costos és una estimació a partir de dades d'ACRA.

70% de la despesa correspon a **personal** (retribucions i cotitzacions).

Font: Per a la facturació de l'any 2009: Idescat (2009). *Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials*. Elaboració pròpia.

* Estimació de la facturació de l'any 2012: es multiplica el preu anual de la plaça de centre de dia (mes laborable) i el preu mig de les places residencials de l'any 2012 pel nombre estimat de places ocupades actualment. El preu mig de les places s'ha ponderat segons l'estimació de com es distribueixen els residents per grau: 5%, grau I; 30% grau II; 65%, grau III. No s'han tingut en compte el preu de les llars residències.

L'estructura de costos és una estimació a partir de dades d'ACRA.

COMPTES ECONÒMICS: Indicadors clau

Despesa pública

654.254.855 €

de **despesa pública** estimada

Estructura de costos

70%€

de **despesa pública**

Facturació

1.157.620.239 €

de **facturació** estimada l'any 2012

Impacte social i econòmic

Beneficiaris directes i indirectes

Efectes directes sobre la recaptació

Altres efectes econòmics

3,5% de la població de Catalunya veuen la seva vida positivament condicionada pels serveis residencials i d'atenció diürna a la gent gran:

- **37.405** treballadors.
- **63.589** persones que tenen un membre de la llar familiar que hi treballa.
- **61.813** persones usuàries dels serveis.
- **105.082** persones de llars familiars que tenen una persona usuària del serveis.

Prop de **267.900 beneficiaris directes** (usuaris i treballadors) **i indirectes** (familiars d'usuaris i de treballadors) en **total**.

Notes: Segons l'Idescat, l'any 2012 hi havia a Catalunya aproximadament 7.571.000 habitants.

El nombre de treballadors i el nombre de persones amb un membre a la llar que hi treballa fan referència a l'any 2009. Les persones usuàries és una estimació a partir de l'ocupació de les places a 31/12/12.

Segons la Fundació Jaume Bofill, les llars catalanes tenia com a mitjana 2,7 membres. Per obtenir el nombre de persones que tenen un membre de la llar familiar que treballa al sector s'ha multiplicat el nombre de treballadors per 1,7. De manera anàloga, per calcular el nombre de persones de llars familiars que tenen una persona usuària dels serveis, es multiplica el nombre d'usuaris també per 1,7.

Font López Villanueva, C. (2012). *Nous comportaments residencials a les llars catalanes*. Barcelona. Informes breus núm. 36. Fundació Jaume Bofill.

455.606.473 € recaptats per l'administració (sobre un total de **1.157 milions €**), l'any 2012, en concepte de:

- Seguretat Social:	280.213.555 €.
- IRPF:	163.484.918 €.
- Impostos (IVA, societats i altres):	11.908.000 €.

Això suposa que:

39,4% de la **facturació** total (1.157.620.239 €) **retorna a l'Administració en forma de recaptació.**

69,6% de la **despesa pública** (655.052.530 €) **retorna en forma de recaptació.**

Notes:

- Per a estimar la recaptació en Seguretat Social s'aplica un 34,58% (6,35 a càrrec del treballador i 28,23 a càrrec de l'empresa) a les despeses de personal, prenent com a referència l'estudi de: Díaz Díaz, Belén (2012).
- Per estimar la recaptació en concepte de IRPF s'aplica un 20,175%, prenent com a referència una mitjana entre l'estudi anterior i l'estudi per a la província de Guipúscoa que fa: Zubiri et al (2010).
- S'estima que un 70% de la facturació són despeses de personal.
- La xifra d'impostos és la que recull l'Enquesta econòmica de serveis socials de Catalunya de l'any 2009.

En aquest estudi, només s'ha estimat l'impacte directe. No obstant això, **l'impacte econòmic total** d'una política social es pot desagregar en tres components:

- **Impacte directe**: derivat de l'activitat directa que realitzen els centres d'atenció a la dependència en termes de producció i ocupació.
- **Impacte indirecte**: derivat de la demanda d'aquests centres a altres proveïdors, en forma de compra de béns i serveis.
- **Impacte induït**: derivat de l'increment en el consum que produeixen les rendes dels treballadors, tant per l'impacte directe com indirecte.

Conseqüentment, si suméssim l'impacte indirecte i induït, l'efecte econòmic seria encara superior.

IMPACTE ECONÒMIC: Indicadors clau

Impacte social

3,5% de la **població de Catalunya** veu la seva vida positivament condicionada pels serveis d'atenció residencial i diürna a la gent gran

Retorn de la facturació

39,4% de la **facturació** del sector **retorna a l'Administració** en forma de:
Seguretat Social
- IRPF
- Impostos

Retorn de la despesa pública

69,6% de la **despesa pública retorna a l'Administració en forma de recaptació**

1. L'any 2020, la població de 85 anys o més augmentarà un 18,1% respecte l'any 2011. L'any 2040, gairebé es doblarà (creixement del 95,7%).
2. Les prestacions econòmiques per a l'atenció en l'entorn familiar suposen un 59,25% de les prestacions del SAAD a Catalunya. Els serveis, un 40,75% (segons IMSERSO).
3. El 74,2% de les places d'atenció residencial i el 60,7% de les d'atenció diürna (ocupades o no) són de provisió/servei públic, i al voltant del 75% del sistema és de titularitat privada. La presència pública és alta i la cooperació publicoprivada en la provisió/producció és intensa.
4. L'estructura de la titularitat privada es caracteritza per el minifundisme (2,4 centres de mitjana per operador) i una planta de centres amb un baix nombre de places.
5. Desajustos entre oferta i demanda: augment de la demanda per l'envelliment de la població, llistes d'espera i subocupació dels centres . El sector no assoleix la plena ocupació. Desajustos econòmics i de gestió. Quina evolució?
6. L'ocupació laboral del sector suposa l'1,2% del total d'ocupació de Catalunya. Un sector amb una alta capacitat per crear llocs de treball (també en temps de crisi) i amb una alta intensitat d'ocupació.
7. Una facturació estimada en més de 1.157 milions d'euros l'any 2012.
8. El 69,6% de la despesa pública retorna a l'Administració en forma de recaptació (altres fonts ho situen en més del 100% i, l'IMSERSO, en el 85%). La gestió del retorn?

- DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA. GENERALITAT DE CATALUNYA (2012). *Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials. Dades a 31/12/2011.*
- DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA. GENERALITAT DE CATALUNYA (2013). *Registre d'Entitats, Serveis i Establiments de Serveis Socials. Dades a 31/12/2012.*
- DEPARTAMENT DE BENESTAR SOCIAL I FAMÍLIA. GENERALITAT DE CATALUNYA (2013). *Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya. Desembre de 2012.* Disponible en Web: http://www20.gencat.cat/docs/bsf/03Ambits%20tematics/10Dependencia/DADES_DEPENDENCIA/documentos/2013_01_11_dades_dependencia.pdf.
- DÍAZ DÍAZ, BELÉN (2012). "El impacto económico y social de la atención a la dependencia en Cantabria". Santander. Colección Estudios Sociales nº 11. Gobierno de Cantabria. Disponible en Web: <http://www.serviciossocialescantabria.org/uploads/documentos%20e%20informes/EI%20impacto%20economico%20y%20social%20de%20la%20atencion%20a%20la%20dependencia%20en%20Cantabria.pdf>
- DOGC: Ordre BSF/127/2012, de 9 de maig, per la qual s'actualitzen el cost de referència, el mòdul social i el copagament, així com els criteris funcionals de les prestacions de la Cartera de Serveis Socials per a l'exercici 2012.
- IDESCAT (2009). *Enquesta econòmica a centres i entitats de serveis socials* [en línia]. Disponible en Web: <http://www.idescat.cat/pub/?id=eecess>.
- IDESCAT (2010). *Població projectada a 1 de gener per escenaris i grups d'edat*. Taules per a 2020, 2030 i 2040. <http://www.idescat.cat/dequavi/Dequavi?TC=444&V0=1&V1=7&VA=2015&x=6&y=10>.
- IDESCAT (n.d.) i Estructura per edats. <http://www.idescat.cat/dequavi/?TC=444&V0=1&V1=2#T0>.
- IDESCAT (2006-2011). *Anuari estadístic de Catalunya*, per als anys 2006-2011 [en línia]. Disponible en Web: <http://www.idescat.cat>.
- IDESCAT (2013). *Recomptes de població*. [en línia]. Disponible en Web: <http://www.idescat.cat/dequavi/?TC=444&V0=1&V1=1>

- IMSERSO (2012). *Servicios sociales dirigidos a personas mayores en España. Diciembre de 2011*. Madrid: Observatorio de Personas Mayores. Disponible en Web: http://www.imserso.es/InterPresent2/groups/imserso/documents/binario/opm_sspmm_dic2011.pdf.
- IMSERSO (2013). *Información estadística del Sistema para la Autonomía y Atención a la Dependencia . Situación a 31 de enero de 2013*. Disponible en Web [www.dependencia.imserso.es].
- INSTITUTO NACIONAL DE ESTADÍSTICA (2012). “Proyecciones de población a largo plazo” [en línea]. Disponible en web: www.ine.es.
- LÓPEZ VILLANUEVA, CRISTINA (2012). “Nous comportaments residencials a les llars catalanes”. Barcelona. Informes breus núm. 36. Fundació Jaume Bofill. Disponible en Web: <http://www.fbofill.cat/intra/fbofill/documents/publicacions/552.pdf>
- OCDE (2011). Help Wanted? Providing and Paying for Long-term Care [en línea]. [Data de publicació: juny de 2011]. Disponible en Web: <http://www.oecd.org/els/health-systems/helpwantedprovidingandpayingforlong-termcare.htm>.
- RODRÍGUEZ CASTEDO y JIMÉNEZ LARA (2010). “La atención a la dependencia y el empleo. Potencial de creación de empleo y otros efectos económicos de la Ley de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las Personas en Situación de Dependencia”. Documento de trabajo 159/2010. Madrid. Fundación Alternativas. Disponible en Web: <http://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=1&ved=0CDEQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.falternativas.org%2Fcontent%2Fdownload%2F17689%2F493330%2Fversion%2F1%2Ffile%2FLa%2Batenci%25C3%25B3n%2Ba%2Bla%2Bdependencia%2By%2Bel%2Bempleo.pdf&ei=-IJPUDL4JcLFPYiIgfAO&usg=AFQjCNFzJMXG7dk3v8buJqSLkKhLS0HpMA&sig2=pW6ReZx58eHbucd779yPkg>.
- ZUBIRI, I.; MARTÍNEZ, J.; VALLEJO, M.(2010). *El impacto económico del gasto en política social de la diputación foral de Guipúzcoa*. Universidad del País Vasco. Disponible en Web: http://www.gizartepolitika.net/proceso_reflexion/PONENCIAS/ImpactoZubirietalv0.pdf